

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Lipót 974—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Alapította
JÓZSAN MIKLÓS
 Főszerkesztő
BARABÁS ISTVÁN

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára
egy évre 4 pengő
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal
 címére küldendők.

Hivatalos rész.

Sz. 627—1929.

MEGHIVÓ

A Magyarországi Unitárius Egyház alapítója és első püspöke
DÁVID FERENC MARTIRHALÁLÁNAK

350-ik évfordulóján

Budapesten, 1929 november 15. és 17. napjain, az alábbi program szerint

Kegyeeletes Emlékünnepet

rendez, melyre
 Kedves Atyánkfiát,
 Ügyünk Barátait,
 és a Testvér-egyházakat
 szeretettel meghivja
 Budapest, 1929. X. 30.

A RENDEZŐ-BIZOTTSÁG

NB! Akik részt óhajtanak venni, szíveskedjenek ebbeli szándékukat jó előre bejelenteni az unitárius lelkeszi hivatalban (V., Koháry-u. 4. és IX., Rákos-u. 3.) hogy belépő jegyekről mind a két helyen gondoskodhassunk.

Telefon: L. 974—24 és Aut. 893—77.

Sorrend:

I. 1929. november 15-én (péntek) d. u. 6 órakor a budapesti Dávid Ferenc Egylet Vallásos Estélye a Missió-Ház (IX., Rákos-utca 3.) kápolnájában. Felolvasó: dr. Varga Béla, theol. tanár, egyházi főjegyző. (Részletes műsor a helyszínén.) Utána szeretetvendégség a gyülekezeti teremben.

II. 1929 november 17-én (vasárnap) d. e. fél 12 órakor a Koháry-utcai templomban.

ÜNNEPI ISTENTISZTELET

(rádió-kapcsolattal)

- a) Imádkozik: Barabás István lelkész
- b) Prédikál: Józán Miklós, püspöki vikárius.

III. Templomozás után közvetlenül — ugyanitt — a Magyarországi Unitárius Egyházi Igazgató-Tanács

DISZKÖZGYÜLÉSE

- a) Elnöki megnyitót mond dr. Mikó Ferenc, főgondnokhelyettes, h. államtitkár
- b) Emlékbeszédet tart dr. Tóth György consistor, a m. kir. Curia bírása
- c) Üdvözlések

IV. 1929 november 17-én (vasárnap) d. u. 1 órakor a Székház belépő-csarnokában Dávid Ferenc nevét megörökítő

EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSE

- a) Beszédet mond: dr. Kozma Jenő, az egyházközség gondnoka, orsz. képviselő
- b) Koszoruk, virágok elhelyezése.
- c) Hymnusz. Énekli a közönség.

DÁVID FERENC

(1510–1579.)

Három egyháznak volt első püspöke. Az erdélyi magyar evangélikus és református egyházaknak szervező főpásztora, az unitárius egyháznak vallásalapító püspöke. „Kétszer tíz évig szolgálta a hazát s hűségét sokszor bebizonyította” (Dávid 7.) Hét évtizedre terjedő életében látott mindent, amit ember a történelem panoptikumában láthat, harcokat, könnyeket, győzelmeket, bukásokat, a szolgaság százados igáját, a szabadság pillanatnyi, de égbetörő lángnyelveit, komor, fenséges és fájdalomtól zúgó látomásokat...

A lélek és a hit embere volt. A hitelvek diadaláért harcolt s a hittételeket (dogmákat) csak külső keretnek tekintette. Világmozgatásra hivatott lángész, aki páratlan energiával törte át a századok során felhalmozódott hagyományok és dogmák rétegeit, hogy az evangéliumok tiszta forrásvizéhez juthasson. És amikor az Írás kristály-

tiszta vizét megérintette ajaka — rendületlen elszánt akarattal szegődött a forrás örévé. Öntestével takarta be a forrást, hogy megvédje azt az előítéletek földomlásától. Az ő nagy áldozathozatalának köszönjük, hogy — habár vékony erekben is — a tiszta forrás üdítő csöppjei enyhítik az igazságra törekvő lelkek szomjúságát.

Beszédei, írásai, remekei az akkori magyar nyelvnek. Szónoki lendülete, erős okfejtése ritka vegyülete a nemes hevületnek és világos logikának. Az új hitbeli igazságok és megismerések nála nemcsak ingatag lelkek kilengései, nem célszerűségből választott állomások, hanem egymás fölébe emelkedő lépcsőfokok új igazságok, új megismerések felé, az evangélium mezeje irányába.

Az Isten-keresés útján sohase hátrál, mindig előretör. Míglen eljut abba az átszellemült világba, ahol az Istennel szemtől-szemben állhat, más közvetítőt el nem ismervén, mint az ő szent fiát „a megfeszült Jézus Krisztust”. Ezen a magaslaton csendül a szívébe, gyökerezik lelkébe — „A hit Isten ajándéka” — örökszép igazsága.

Az Istentől ajándékba kapott eme hit védelmére hozatja meg az 1568. évi tordai országgyűlésen a lelkiismeret szabadságáról alkotott törvényt. „Az egy Magától való Felséges Isten“ hív és igaz apostola győzedelmesen ostromolta meg az eget és a földet . . .

Sírja — mint a legtöbb vallásalapítónak — neki sincs. A kegyeletes sovargás Déva várának területét jelöli meg a helyként, ahol nemes lelkét visszaadta Alkotójának. De a hely kérdése már nem is fontos. Neki nem is lehet sírja, mert élete, példaadása annyira eleven, annyira elidegeníthetetlen része az emberiség örökkön előretörő lelkének, hogy vele szemben a sír csak üres szimbólum . . .

Csodálatos élete, halhatatlan szelleme minden Golgothán át — ész, erő, szív, tartalom, lendület és szent áldozat.

Áldjuk emlékezetét.

Szemelvények Dávid Ferenc beszédeiből

A bölcsék és közdolgokban jártas férfiak azért vannak a testületek élére állítva, hogy a multból és jelenből helyes dolgokat hozzanak létre. Nincs semmi tartósabb állapot és igazság, mint amik a szentírás alapjaiból vétetnek. A proféták és apostolok tudományán épült tanokat szél és habok el nem sodorják s Isten ígéje, mint élő tűz, mely élesebb a kétélű kardnál oly mély gyökeret ver az emberi szívben, hogy azt onnan kiszagatni nem lehet. Ezért szükséges, hogy Isten szolgálói koronként egybegyűljenek s a hit-tanokról értekezzenek. Ezért van a mi egyházunkban az a régi jó szokás, hogy évenként nyilvános közgyűlések tartatnak, hol mind a hit-tani cikkekről, mind a lelki tanítók erkölcséről vizsgálat vitetik végbe; egy beszél, a többiek hallgatnak s a többség határoz: ami helyes megáll, aminek gyöngé az alapja szilárdabbá tétetik . . .

A világnak semmi oka azok ellen támadni, akik az eltemetett igazságoknak a sötétségből előhozásában fáradoznak. Amint a nappal és éj a világosság megjelenése és eltávozása által ismerszik meg: szinte ugyan azon percek és órák

is, melyekben a meggyúlt igazság ég, oly lánggal, hogy azt semmi meg nem olthatja, hanem a sátán sötétsége lekötöztetik, hogy ragyogjanak s világosítsák meg a mindenségét a nap, a hold és a csillagok . . .

Istenismeretével egybekötjük az erkölcsök kegyességét és Isten parancsa iránti engedelmes-séget. Mert aki tetteivel tagadja, szavával hijában erősíti, hogy Istent ismeri s hasztalan mondja, hogy Krisztusban van és él, aki nem jár világosságban és azon az uton, melyet Jézus megmutatott. Mert ő nyilván mondotta: Amit én tettem s fanítottam, azt tegyétek s tanítsátok. Pál pedig; Legyetek az én követőim, mint én vagyok Krisztusé. Nem minden, aki azt mondja: Uram, Uram! megy be a mennyeknek országába . . .

Állítjuk, hogy a kegyesség cselekedeteiben szilárdan meg kell állanunk, mert az az igaz hit, mely a szeretet műveiben nyilvánul . . .

A szeretet a törvény összessége és vége. Krisztus szerint a törvény teljessége a szeretetben áll. A szeretet királyi törvény. A szeretet a valódi szabadság, mihez a szolgaság félelme nem járul. A szeretet a világ éltető lelke, a jók legfőbb kincse . . .

. . . Ha élni engedjük közöttünk nemcsak a törököt és zsidót, kik közül az egyik a Krisztust nem szereti, a másik megfeszítette; ha nemcsak eltűrjük, akik káromkodnak, kevélyek, fősvények, dobzódok, hanem élünk, étkezünk, vigadunk is velük: legalább a szabad léget és gondolkozást engedjük meg azoknak is, kik Krisztus felől másképp gondolkoznak, de senkinek se ártanak s el vannak határozva inkább meghalni, mint, hogy mást szóljanak vagy cselekedjenek, mint ami igaz. Nyilvánvaló, hogy aki erről másképpen gondolkodik, más vérét szomjuhozza. Lássá, miképpen számol érette Istennek . . .

Botár Imre:
A vallásszabadság és
Dávid Ferenc

Ára 30 fillér. Vidékre 40 fillér
(levélbélyegben is küldhető)

HIREK

Meghívó

A hódmezővásárhelyi unitárius egyházközség, vallásalapító mártir püspöke, DÁVID FERENC halálának 350 éves évfordulóján: 1929. november hó 17-én (vasárnap) délután 5 órakor, az unitárius templomban

emlék-ünnepet

rendez, melyre t. cimet és kedves családját szeretettel meghívja az egyházközség

ELNÖKSÉGE

MŰSOR:

1. „Tebenned biztunk eleitől fogva...” (Zsoltár)
2. Énekel: a Hódmezővásárhelyi Dalárda.
3. Imádkozik: Biró Lajos lelkész.
4. Soló-ének: Boros Áron unitárius kántor-tanító.
5. Oráció: Tartja Biró Lajos lelkész.
6. Énekel a Hódmezővásárhelyi Dalárda.
7. Dávid Ferenc emlékezete. Felolvassa: Dr. Kozma György, kir. közjegyző, egyházköri f. gondnok
8. Szaval: Dr. Gálffy Endre ügyvéd.
9. Himnusz.

A Bethlen Gábor Szövetség november 9-én és 10-én áldozott Bethlen Gábor fejedelem emlékének széleskörű ünnepélyek keretében. A fejedelem Andrássy-u. szobrát megkoszorúzták. A magyarországi Unitárius Egyház koszorúját Dimény Mózes postafőigazgató, k. felügyelő-gondnok atyjának fia tette le.

Helyreigazítás. Az Értesítő előbbi számában a Benézdi Gergely könyvtárról szóló tudósításba tévedés került. A hagyaték nem 143, hanem 439 darabból áll.

A Dávid Ferenc emlékűnnepen a Koháry-u. templomban először szerepel a Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület vegyes- és férfikara rádióközvetítéssel. A dalárdát Borbély Pál atyánk fia tanította be és ő vezényli. Az orgonista is ő lesz az ünnepélyen.

Az Unitárius Kis Könyvtár 73. száma most jelent meg. A Kis Könyvtár szerkesztője Józán Miklós, kiadója a budapesti unitárius egyházközség. A most megjelent szám Botár Imre szolnoki főgimn. tanár atyánkfia A vallási szabadság és Dávid Ferenc c. munkáját hozza. A fűzet ára 30 fillér.

Dávid Ferenc emléktáblára ujabban adakoztak: Szilárd Béla 16, Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület 10, Vitéz Kozma

Ferenc 10, Dr. Ürmössy Gyula 10, Jahl Nándor 5, Borbély Albert 4, Antonya János 2, András Giza és Tibor 1 Pengő, Csiki Eszter 30, Fenyédi Vilmos 30, Fenyédi József 30, Székely István 30 fill. Ifjúsági adakozás reform ünnepén 11.40 P. Gyűjtésünk eddigi eredménye 467.65 Pengő.

A Percelné Kozma Flóra Leányegylet tagjait, nemkülönben ügyünk barátait értesítem, hogy összejöveteleinket minden hónap 2-ik és 4-ik vasárnapján d. u. fél 4 órakor tartjuk a Koháry utcai székház tanácstermében. Dr. Enyedy Róbertné.

Az Unitárius Nőszövetség egyik magát megnevezni nem akaró áldozatkész tagja 35 P adományt juttatott a Nőszövetségnek. Isten megáldja a jószívvel adakozót. Az Unitárius Nőszövetség.

Dávid Ferenc emléktábla költségeire eddig összesen 467.65 Pengő gyűlt össze, amint azt lapunk hirei közt köszönettel nyugtáztuk. Azonban még mindig folytatnunk kell a gyűjtést, mivel a tábla költségei összesen 550 Pengőre rugnak. A tábla ugyanis nagyobb lesz, mint az eredeti terv volt. Méretei ezek: szélessége 120 cm, magassága 180 cm, vastagsága 30 mm. Betűi is ennek megfelelően nagyobbak, sőt szélesebbek is, mivel francia karakterű, szélesített betűk lesznek. Dávid Ferencnek neve pedig több mint 10 cm nagyságu lesz. A tábla nagyobb alakban való elkészítésére azért volt szükség, mivel a 100×150 cm-es méret kicsi lett volna azon a falon, melyre kerülni fog. Kérjük már most mindazokat, akik még erre a valóban szép és nemes emlékre nem adakoztak, hogy mielőbb róják le kegyeletük adóját azáltal, hogy a hiányzó 90 Pengő terheit elhordozni segítenek adományaikkal. A táblát Boros kőipari-vállalata készítette (VIII., Fiumei-ut 10.) olyan szép kivitelben, hogy az valóban hűveink lelki gyönyörűségére fog szolgálni. További kegyes adományokat kérjük a budapesti lelkészi hivatal címére küldeni jelezve, hogy a Dávid Ferenc emléktáblára szól az adomány.

Józán Miklós és Józán Dezső vegyész-mérnök atyánkfiai a 345 sz. János Zsigmond cserkészcsapatnak kb. 150 kötet könyvet, hátizsákokat, apróbb cserkészfelszerelést ajándékoztak. Isten áldása legyen az ajándékon és az ajándékozókon. Jó munkát!

Józán Miklósné vikáriusné ömértósága egy darab piros bársonyból készült, aranyrojttal szegélyezett szószéki könyvtartóterítőt ajándékozott. Az ajándékot már használatba is vettük. Hálás köszönet.

Káldi Jenő úr n. Förster Lajosné elhunytá alkalmával 100.— Pengőt küldött koszoru megváltás címen az egyházközség szegényei részére. A nemesszívű emberbarátnak az egyházközség előljárósága hálás köszönetét nyilvánítja.

Vári Albert:

IMAKÖNYVE

kapható a lelkészi irodában.

Papírkötés P 2.50 Selyemkötés P 5.50 Bársonykötés P 6.50